

Det talende hoved

Et animeret spil om AI-fili og AI-fobi

LAURA K. SKINNEBACH OG HANS HENRIK L. JØRGENSEN

ROLLEBESÆTNING

Hoved: Relikviebuste af *Skt. Yrieix*, Limoges, Frankrig, ca. 1220–40 (Metropolitan Museum of Art, N.Y.)

Hovedspiller: Sophia Elise Kazar

Fortæller: *Trashbot* + Hanna Gerda Brøndal

Teknisk animation: Sofie Amalie Nielsen

Albertus Magnus: Laura K. Skinnebach

Thomas Aquinas: Hans Henrik L. Jørgensen

Midt foran scenen sidder hovedet livløst og ubevægeligt. Hovedspilleren bærer en sort kasse på hovedet, hvorpå er gengivet et forgyldt hovedrelikvarium fra 1200-tallet. En hammer og en metalgenstand ligger klar lige bag kassen.

Prolog

FORTÆLLEREN: I middelalderens animerede tider var viden den største, rigeste, men også farligste skat, en kilde til både liv og død, helbredelse og fordærv, guddommelig oplysning og diabolisk forledning. I 1200-tallet levede to lærde mænd, store filosoffer, som besad den ypperste indsigt i universets hemmeligheder, men som samtidig også var stærkt uenige om grænserne for menneskets brug af viden, uden at mennesket dermed gjorde sig lig skaberen og tilranede sig den guddommelige intelligens.

Lad os nu rejse tilbage i tiden og høre den forunderlige fortælling om disse to skikkelser og deres sammenstød med en gådefuld frembringelse, et sandt mirakel for den ene, en ugudelig magi for den anden: et talende hoved, opfyldt af viden, spådomme og profetier.

Albertus træder ind på scenen.

FORTÆLLEREN: Albertus Magnus, eller “Doctor Universalis”, var kendt for sin dybe nysgerrighed og sit omfattende kendskab til naturens kosmiske kræfter, til planeternes baner og til arabiske astrologers opskrifter på kunstige artefakter.

Albertus ville vide alt om alt i verden. Han drømte om at skabe et levende væsen i menneskets eget billede, et væsen, der kunne bære den viden, han havde tilegnet sig gennem årene. Et orakel, der kunne give svar på alt.

Thomas træder ind på scenen.

FORTÆLLEREN:

Ved Alberts side stod hans hjælper og elev Thomas Aquinas, en ung videbegærlig munk, senere kendt som "Doctor Angelicus". Thomas var en flittig studerende, men mistroisk over for orakler, fordi han frygtede deres dæmoniske forvrængning af sandheden. Thomas kunne nemlig selv tænke – tænke som ingen anden, og han var den, der kom til at give verden en logisk forklaring af både mirakler og dæmoner: bibringere af sand viden – men også af falsk viden.

Fortælleren går i en passiv tilstand.

Scene 1

Albertus hamrer højlydt løs på metalgenstanden anbragt lige bag kassen, og derefter afsløres hovedet i en røgsky.

Hovedet stønner og jamrer ved slagene, først knap hørbart, men siden med tiltagende styrke. Hovedet er ved at komme til sig selv og blive animeret.

ALBERTUS MAGNUS: Endelig, efter mange års studier og eksperimenter, er mit mester-værk fuldbragt! Se her, Thomas, dette mekaniske hoved er lavet af bronze og indeholder alle de samme dele, som et menneskehoved indeholder fra naturen. Dette visdommens hoved kan tale og give os indsigt i fremtiden.

THOMAS AQUINAS: Herre, hvad har du gjort? Dette kunstige hoved må være djævelens værk! Vi må ødelægge det, før det bringer ulykke over os alle.

ALBERTUS MAGNUS: Frygt ikke, min ven. Dette hoved er skabt gennem naturens hemmeligheder og mekanikkens love, ikke gennem djævelskab. Det er et naturens under, ikke en okkult videnskab. Lad os kun høre dets spådomme.

Scene 2

DET TALENDE HOVED: Albertus Magnus, din stræben efter viden er beundringsværdig, men pas på, for din skabning kan vende sig mod dig. Skabningens kunstfærdige skønhed kan blive menneskets fald.

Thomas Aquinas, din frygt for det ukendte er forståelig, men lad ikke frygten styre din tale og dine handlinger. Mød det ukendte med åbent sind uden at forfærdes over, hvad der gemmer sig bag skønhedens maske.

ALBERTUS MAGNUS: Hør, det taler! Hvilken vidunderlig opfindelse. Fortæl os mere om fremtiden, du vidunderlige hoved, du skønne kontrafej.

DET TALENDE HOVED, *med højtideligt tonefald*: Tid er...

THOMAS AQUINAS: (ser forvirret ud) Hvad mener det med "tid er"? Er tiden ikke bare en illusion?

DET TALENDE HOVED: Tid er ... (pauser) det nuværende øjeblik, hvor alle muligheder eksisterer.

ALBERTUS MAGNUS: (smilende) Hør blot, Thomas. Dette er i sandhed en dyb indsigt! Lyt videre.

DET TALENDE HOVED: Tid var...

THOMAS AQUINAS: (mere nervøs) Dette er skræmmende! Hvad hvis hovedet taler sandheder, vi ikke kan forstå?

DET TALENDE HOVED: Tid var... (pauser) det, der engang var, men nu blot er en skygge af fortiden.

ALBERTUS MAGNUS: (entusiastisk) Det er netop derfor, vi må lytte!

DET TALENDE HOVED: Tid er ikke længere...

THOMAS AQUINAS: Nej, jeg vil ikke høre mere. Dette er djævelens værk, og det må straks bringes til ende!

DET TALENDE HOVED: Tid er ikke længere... (pauser) det, vi troede, det var. Tid er en strøm, der fører os mod det ukendte.

Albertus Magnus jubler af ekstatiske begejstring.

Scene 3

THOMAS AQUINAS: (panikslagen) Jeg kan ikke bære dette! Det er for meget for min arme sjæl!

Thomas Aquinas griber hammeren og ødelægger hovedet i raseri, mens Albertus Magnus ser forfærdet til. De høje metalliske lyde får hovedet til at synke sammen og falde tilbage i stilstand.

ALBERTUS MAGNUS: Åh, hvad har du gjort, Thomas? Du har ødelagt mit livs værk! Hovedet kan aldrig genskabes eller genoplives! Dets livslys er slukket.

THOMAS AQUINAS: Dette var nødvendigt, Albert. Dette magiske hoved var en fare for os alle. Vi mennesker må ikke lege Gud og skabe ting, som vi ikke forstår.

ALBERTUS MAGNUS: Men tænk på alt det, vi kunne have lært! Al den viden, vi har mistet. Måske havde det underfulde mirakelhoved kunnet hjælpe os med at forstå os selv og vores plads i verden. Ak og ve – hvordan kunne det ske!

GENTAGES: Ak og ve – hvordan kunne det ske!

Epilog

FORTÆLLEREN: Og således forsvandt atter det talende hoved, ødelagt af frygt og uvidenhed. Men dets spådom lever videre i os alle – at vi må møde det ukendte med nysgerrighed og forståelse, ikke med frygt og ødelæggelse. Thi der bor en Thomas i os alle – og der bor en Albert i os alle. Tilsammen kan disse middelalderlige tænkere give os modet til at møde fremtidens udfordringer med åbent hjerte.

Fortælleren bukker – hvorefter alle bukker sammen.